

Milton Friedman Egyetem

Milton Friedman Gazdálkodás- és
Szervezéstudományok Doktori Iskola

MAB-kód: D262

Az akkreditációs létesítési eljárásban közreműködő
látogató bizottság jelentése

*A MAB Testülete 2025. július 10-i ülésén hozott
2025/4/XV sz. határozat melléklete*

Tartalomjegyzék

I. A látogató bizottság javaslata az akkreditációt illetően	3
I.1. Főbb erősségek.....	4
I.2. Fejlesztendő területek	4
II. Látogatóbizottsági értékelés.....	7
II.1. A doktori iskola általános helyzetképe	7
II.3. Az ESG-standardok szerinti értékelés	10
ESG 1.1 Minőségbiztosítási politika	10
ESG 1.2 és 1.9 A képzési programok kialakítása és jóváhagyása, folyamatos figyelemmel kísérése és rendszeres értékelése	12
ESG 1.3 Hallgatóközpontú tanulás, tanítás és értékelés	14
ESG 1.4 A hallgatók felvétele, előrehaladása, tanulmányaik elismerése és a képesítés odaítélése	16
ESG 1.5 Oktatók	19
ESG 1.6 Tanulástámogatás és hallgatói szolgáltatások	20
ESG 1.7 Információkezelés.....	21
ESG 1.8 Nyilvános információk.....	22
ESG 1.10 Rendszeres külső minőségbiztosítás	23
III. Látogató Bizottság.....	23
IV. Mellékletek	24
IV.1. Feladatmeghatározás.....	24
IV.2 Akkreditációs interjúk menetrendje	24

I. A látogató bizottság javaslata az akkreditációt illetően

A MAB Látogató Bizottsága (a továbbiakban: a Bizottság) a Milton Friedman Egyetemen létesítendő Milton Friedman Gazdálkodás- és Szervezéstudományok Doktori Iskola (D262) által készített önértékelés, az átvizsgált nyilvános egyetemi dokumentumok és az online interjúk alapján megállapítja, hogy a Milton Friedman Gazdálkodás- és Szervezéstudományok Doktori Iskola (a továbbiakban: DI) minőségbiztosítási rendszere az ESG (Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area) értelmében a DI folyamatainak többségére kiterjed.

A DI minőségbiztosítási és fejlesztési folyamatai részben tervezettek. Létesítési eljárás okán terv szintjén értékelhető: a DI tervezési, ellenőrzési, mérési és értékelési eljárásai változó gyakoriságúak. A vezetési folyamatok és a minőségbiztosítási folyamatok között kimutatható a kapcsolat, az oktatás-kutatás menedzsmentje részben megfelelő, iránya nem illeszkedik a DI stratégiájához.

A támogató – pénzügyi, gazdálkodási, informatikai – folyamatok, valamint az infrastruktúra jó háttérrel biztosít az oktatási és kutatási tevékenységhez.

A törzstagság alapvető feltételeit, miszerint a gazdálkodás- és szervezéstudományok területén folyamatos és magas szintű tudományos tevékenységet folytat, a létesítendő DI törzstagjainak többsége nem teljesíti. A törzstagok kutatási területei, témái jellemzően nem a DI létesítési dokumentációjában megjelölt tudományághoz tartoznak (részletes indokolás ld. II.2. A törzstagok tudományos tevékenység c. fejezet).

Az akkreditációs javaslat az I.2 fejezetben – ESG-standardonként – felsorolt fejlesztendő, javítandó területek száma és súlya alapján került kialakításra. A DI fordítson kiemelt figyelmet az ESG 1.2, 1.4 és 1.5 standardoknál megfogalmazott fejlesztendő pontokra.

A Bizottság javaslata: *a Milton Friedman Gazdálkodás- és Szervezéstudományok Doktori Iskola létesítése nem támogatható és nem akkreditálható.*

I.1. Főbb erősségek

A MAB fontos célja, hogy az akkreditációs eljárások során tapasztalt jó gyakorlatokra felhívja a doktori képzést folytató intézmények figyelmét. A Bizottság e célból összegyűjtötte azokat a gyakorlatokat, melyeket példaértékűnek talál, s melyekből más doktori iskolák is ötleteket meríthetnek.

- A DI a GYES/GYED alatt vagy azt követően lévő kisgyermekes hallgatók számára online programokkal és a határidők rugalmas kezelésével nyújt támogatást, mindezt a Kutatási és Képzési Programjában is rögzíti.
- Megtervezett hallgatói piac: a doktori képzés régiós és gyakorlati fókuszú, a gyakorlati szakemberek mint megcélzott hallgatói piac.
- Interdiszciplináris kutatási témák kínálata: együttműködési szerződés az Agrárközgazdasági Intézettel (AKI) a doktori képzés támogatására.

I.2. Fejlesztendő területek

Az alábbi ESG-standardok tekintetében a Bizottság fejlesztendő területeket, hiányosságokat állapított meg. Ezen pontok teljesülését a MAB vizsgálni fogja.

ESG 1.1 A minőségbiztosítási politika területén:

- A DI létesítéséből fakadó sajátos helyzetre figyelemmel az intézményi stratégiai tervekkel összhangot tükröző, reális minőségcélok és indikátorok meghatározása szükséges, reálisan elérhető célértékek kitűzésével. Ennek során biztosítani szükséges az érdekelt felek (belső és külső partnerek) mind szélesebb körű bevonását és törekedni kell igényeik figyelembevételére.
- A DI és az intézmény minőségbiztosítási folyamatai közötti életszerű kapcsolat megteremtése és működtetése szükséges. Az intézményi minőségbiztosítási szervezetben a DI-képviselőt biztosítása és szabályzati szintű rendezése szükséges.
- A PDCA-ciklus (Plan-Do-Check-Act) egyes szakaszainak markánsabb definiálása szükséges a DI szabályozó dokumentumaiban, ügyelve a dokumentumok tartalmának és funkciójának összhangjára, a párhuzamos szabályozások felszámolására. Gondoskodni kell a PDCA szerinti folyamatok gyakorlati implementációjáról a teljes doktori képzési folyamatra vonatkozóan.
- Az ESG-standardok elmélyültebb ismerete és annak gyakorlatba történő átültetését szolgáló eljárások kidolgozása több területen is megoldandó feladatként jelentkezik. Ezek közé tartozik pl. a Doktori Iskola Tanács (DIT) összetételére vonatkozó részletes szabályozás, a doktorandusz érdekképviselőt biztosítása a döntéshozatali és -hozatali folyamatokban, minőségcélok meghatározása, felügyelete, értékelése.

ESG 1.2 és 1.9 A képzési programok területén:

- A Kutatási és Képzési Programban jelenjen meg hangsúlyosan a gazdálkodás- és szervezéstudományi fókusz, továbbá a fokozatszerzést elősegítő, kutatási munkát támogató kurzusok (tudományos írás, kutatómódszertan, különösen a kvantitatív területre vonatkozó – mélyebben, mint a mostani tárgyleírásokban).
- A DI definiálja a különböző képzési formákhoz (munkarendekhez) tartozó képzési programok közötti eltéréseket [nappali tagozatos teljes idejű szervezett képzés, levelező tagozatos részhidős szervezett képzés, levelező tagozatos részhidős egyéni képzés (forrás: Doktori Szabályzat III/J.12. §)]. Az előző akkreditációs eljáráshoz hasonlóan, itt is megjegyzendő, hogy a képzési munkarendektől (nappali, levelező, egyéni felkészülés) a DI és a hallgatók érdekében nem javasolt eltérni.
- A tantárgyi adatlapokon megjelenő témáknak, de különösen irodalmaknak meg kell haladniuk a mesterszakos követelményeket (MKKR 7. szint), a jelenlegi formában az irodalmak inkább az alapszakon (MKKR 6. szint) elvártakhoz hasonlóak. Amennyiben a kötelezően megjelölt irodalom az igen szűk magyar tan- és szakkönyvpiac sajátosságai miatt is elavult, a tudományterület változásait az irodalomban megadott további tudományos cikkeknek kell kompenzálniuk. Az ajánlott irodalmak köre sok esetben elnagyolt.

ESG 1.3 A hallgatóközpontú tanulás, tanítás és értékelés területén:

- A DI működését leíró teljes – tanulási, oktatási és értékelési – szabályozás felülvizsgálata, annak a doktori képzést meghatározó valamennyi releváns tényezőjére kiterjedő, összehangolt és normatív szabályozás elkészítése. A tanulási, oktatási és értékelési folyamatok tervezésében bizonytalanságot eredményezhet a DI működését szabályozó dokumentumok nem minden releváns részletre kiterjedő kidolgozottsága.
- A tartalmi irányelvek és követelmények rögzítése a hallgatóktól elvárt munkaterv/kutatási terv vonatkozásában. Az említett terv értékelésére felkért szakértői bizottság (ld. Működési Szabályzat és Minőségbiztosítási Terv vonatkozó részei) összetételi, kiválasztási szabályait rögzíteni szükséges a transzparens és objektív elbírálás biztosítása érdekében.

ESG 1.4 A hallgatók felvétele, előrehaladása, tanulmányaik elismerése és a képesítés odaítélése területén:

- A DI pontosítsa a felvételi és a fokozatszerzés elvárásaival kapcsolatos szubjektív elemeket, továbbá tegye egyértelművé a felvételi bizottság összetételével kapcsolatos elvárást.
- A DI egyértelműen adja meg a komplex vizsga jelentkezési feltételeket. Javítandó a Minőségbiztosítási Tervben és a Kutatási és Képzési Programban a komplex vizsga szabályozására vonatkozó [jogszabályellenes, ld. 387/2012 (XII.19.) Kormányrendelet

12/A. § (4) bekezdés] szakasz, miszerint „*Disszertációs/tudományos rész: (az adott vizsgaidőszakban nem ismételhető)*”.

ESG 1.5 Az oktatói feltételek biztosítása területén:

- A DI belső szabályzataiban egyértelműen rögzíteni szükséges a törzstagokra, valamint a belső és külső témavezetőkre és oktatókra vonatkozó belépési és folyamatos megfelelési követelményeket, továbbá azok folyamatos mérésének rendszerét. A megfelelési feltételek között egyértelműsíteni kell a DI törzstagjainak, témakiíróinak, oktatóinak elvárt tudományterületi kutatási profilját (a kimeneti célkitűzéseknek megfelelően nem jó gyakorlat, ha a társ- és határterületek dominálnak, különösen a törzstagi csoportban, a doktori képzés tudományterületéhez képest).
- *Egyetemi szinten javítandó:* a doktori képzéssel járó feladatok és többletmunka beszámítása az oktatói óraterhelésbe (ld. doktori kurzusok tartása, témavezetői tevékenység).
- Pontosítani szükséges a habilitációs szabályzat jelenleg szubjektív pontjait.

ESG 1.6 A tanulástámogatás és hallgatói szolgáltatások területén:

- A DI működését egyértelműen meghatározó szabályozással összhangban álló, a különböző diszciplináris háttérű hallgatói igényeknek megfelelő tanulástámogatási és szolgáltatási rendszer kialakítása.

ESG 1.7 Az információkezelés területén:

- A minőségcélok teljesülésének alátámasztáshoz szükséges adatok és információk gyűjtésének, kezelésének, értékelésének és az eredmények visszacsatolásának mechanizmusaira vonatkozó eljárásrend kidolgozása szükséges.
- A jövőre nézve szükségesnek mutatkozik kidolgozni a külső és belső érdekelt bevonásának módját, az információk gyűjtésének és értékelésének folyamatába.

ESG 1.8 Az információk nyilvánossága területén:

- A honlap átláthatóságának biztosítása szofisztikáltabb menürendszeren keresztül.
- Rövid angol nyelvű leírás az intézmény iránt érdeklődők számára. Különösen abban az esetben, ha az angol nyelven történő nyilvántartásba vétel iránti kérelem későbbi benyújtása továbbra is szándékában áll az intézménynek.

II. Látogatóbizottsági értékelés

II.1. A doktori iskola általános helyzetképe

A Milton Friedman Egyetemnek jelenleg nincs doktori képzése. A létesítési dokumentáció alapján a tervezett DI gazdálkodás- és szervezéstudományok tudományágban létesülne, az Oktatási Hivatalnak benyújtott FRKP-4000 adatlap szerint nappali és levelező képzést folytatna. A DI-nek 11 törzstagja van. Sikeres akkreditáció esetében az első meghirdetés tanéve 2025/26 tanév 1. félév lenne.

Magyarországon 14 gazdálkodás- és szervezéstudományok tudományágban működő doktori iskola van, hat vidéki és nyolc budapesti intézményben. Lényegében valamennyi olyan nagyobb egyetemi városban, amelyekben gazdálkodás- és szervezéstudományok területen képzés folyik, van ilyen jellegű doktori képzés is.

A DI alapítása a Milton Friedman Egyetemen 2022. december 2-án történt meg, azóta lezajlott egy akkreditációs folyamat, amely a MAB Testület nem támogató döntésével zárult (2023/8/X/2. sz. határozat). Az intézmény 2024. november 14-én adott be újabb akkreditációs kérelmet.

A létesítendő DI stratégiai céljaként emelték ki a régiós térségben, elsődlegesen a visegrádi térségben betöltendő meghatározó szerepet, a tudományos utánpótlás támogatását, valamint a gyakorló szakemberek, mint lehetséges hallgatói piac megcélzását. A DI az üzleti területről érkező hallgatókon túl az intézmény utánpótlását képező, tudományos érdeklődésű hallgatók számára is vonzó képzést szeretne nyújtani. Elsősorban az intézmény nemzetközi gazdaság és gazdálkodás mesterszakára építenek, de a másik négy mesterszakáról (andragógia, kommunikáció és médiatudomány, nemzetközi tanulmányok, politikatudomány) is várnak hallgatókat. Ezekhez a stratégiai törekvésekhez már megtették a megalapozó lépéseket, együttműködésük van többek között a szlovák Zsolnai Egyetemmel, a Szlovák Agrártudományi Egyetemmel, a lengyel Rzeszow-i Egyetemmel, valamint több vállalati együttműködésük is támogatja majd a doktori képzést. II.2. A törzstagok tudományos és/vagy művészeti tevékenysége

A doktori iskoláról, a doktori eljárások rendjéről és a habilitációról szóló 387/2012. (XII. 19.) számú kormányrendelet (a továbbiakban: Kormányrendelet) meghatározza a törzstagság kritériumait. A törzstagság egyik alapvető feltétele a 2. § (3) bekezdésének b) pontja értelmében, hogy törzstag az lehet, aki „*a doktori iskola tudományágában, illetve annak kutatási területén folyamatos, magas szintű tudományos tevékenységet folytat, amely tudományos tevékenység – ide nem értve a művészeti tevékenységet – a Magyar Tudományos Akadémiáról szóló 1994. évi XL. törvény 3. § (1) bekezdés o) pontjában meghatározott nemzeti tudományos bibliográfiai adatházis (a továbbiakban: Adatházis) alapján vizsgálendő*”, és c) pontja értelmében, hogy „*művészeti alkotásra épülő habilitáció esetén alkotásai országosan és*

nemzetközileg ismertek és elismertek, továbbá ezt mértékadó, nemzetközi művészeti fórumok pozitív visszhangja igazolja”.

A Milton Friedman Gazdálkodás- és Szervezéstudományok Doktori Iskola törzstagjai:

Artner Annamária egyetemi tanár;

Bognár Ferenc egyetemi docens;

Csáki György egyetemi tanár;

Csernák József egyetemi docens;

Grajczár István egyetemi docens;

Lévai Imre professor emeritus;

Nagy Henrietta egyetemi tanár;

Neszmélyi György Iván egyetemi tanár;

Pawel Grata egyetemi tanár;

Radovan Madlenák egyetemi tanár;

Tóth Tamás egyetemi tanár.

A törzstagok értékelése az MTMT-profilok és a beadott dokumentáció alapján történt. Összehasonlítva az előző akkreditációs eljárás során benyújtott törzstag listát, három új taggal (Csáki György, Bognár Ferenc, Csernák József) bővült a törzstagok köre. A korábban már értékelt törzstagok tudományos tevékenységének értékelésével kapcsolatosan megállapítható, hogy az elmúlt két évben érdemi változás nem történt, a létesítendő DI vezetője és tervezett törzstagjai továbbra sem felelnek meg a gazdálkodás- és szervezéstudományok tudományágban. A törzstagok publikációs tevékenysége vagy más szakterületen jelentős nemzetközi vonatkozásban, vagy a publikációs tevékenység elsődlegesen nemzetközileg nem jegyzett tudományos közleményekben történt (azaz a közlemény nem található meg a Scimago, vagy Web of Science adatbázisokban, vagy az MTA által nem javasolt kiadványban történt). Továbbá problémát jelent, hogy nem tisztázott a szabályzatokban a törzstagokkal szemben támasztott tudományos elvárásrendszer.

Bognár Ferenc egyetemi docens, nemzetközi kutatási projekt tapasztalattal rendelkezik. Hat külföldi kiadású nemzetközi cikke van, továbbá vannak hazai kiadású idegen nyelvű Scimago Q2-es cikkei is. H indexe 5. 91 hivatkozás a Scopusban.

Csáki György egyetemi tanár, nagy tapasztalattal rendelkező, kiváló szakember. Szakterülete a nemzetközi gazdaságtan. Az utóbbi öt évben két Külgazdaságban megjelent MTA A cikkel rendelkezik, továbbá két tanulmánykötete jelent meg angol nyelven. Két külföldi kiadású nemzetközi cikke van, amelyek a 90-es években jelentek meg (Scimago adatbázisban nem jegyzettek), H indexe 6. 2 hivatkozás a Scopusban.

Csernák József egyetemi docens, 14 külföldi kiadású nemzetközi cikke van, amelyekből hat Scopusban elérhető. Egy hazai kiadású idegen nyelvű Scimago Q2-es cikke van. H indexe 5. 15 hivatkozása van a Scopusban.

Artner Annamária egyetemi tanár, kiváló kutató, nemzetközileg jegyzett nagy számú publikációval rendelkezik, ugyanakkor a válogatott publikációk szakterületi besorolása politikatudomány, valamint nemzetközi és fejlődéstudomány. 57 hivatkozás a Scopusban.

Grajczár István egyetemi docens. Két külföldi kiadású nemzetközi cikke van, amelyek Scimago adatbázisban nem jegyzettek, H indexe 7. Publikációinak szakterületi besorolása szociológia és politikatudomány. 18 hivatkozás a Scopusban.

Pawel Grata egyetemi tanár, publikációi gazdaságtörténet és társadalomtörténet szakterülethez köthetők. Hat külföldi kiadású nemzetközi cikke van, amelyek Scimago adatbázisban nem jegyzettek, H indexe 2. 1 hivatkozás a Scopusban.

Lévai Imre professor emeritus. Hat külföldi kiadású nemzetközi cikke van, amelyek Scimago adatbázisban nem jegyzettek, H indexe 5. A hat cikkből kettő készült 2023-ban (szakterületi besorolásuk fejlődéstudomány), a többi 2000 előtti cikk. 0 hivatkozás a Scopusban.

Radovan Madleňák egyetemi tanár. Az öt megjelölt cikk közül kettőnek van Scimago besorolása, szakterületileg műszaki, közlekedési, valamint fejlődéstudomány területéhez tartoznak. 470 hivatkozás a Scopusban.

Nagy Henrietta egyetemi tanár, kiváló kutató, nemzetközi projekt tapasztalattal rendelkezik. 85 tudományos cikk szerzője, társszerzője, ugyanakkor az elmúlt öt év legfontosabb publikációi között csak három gazdálkodás- és szervezéstudományok szakterületi besorolású cikk található (egy Scimago Q2 és két Scimago Q3), a többi cikk más szakterületekhez tartozik. Az MTMT-ben megtalálható cikkek között vannak Scimago besorolású cikkek, egy részük besorolás nélküli és vannak MDPI kiadványok is. A cikkek többsége területfejlesztési szakterülethez tartozik. Az összes tudományos nemzetközi cikk közül kettő tartozik a gazdálkodás- és szervezéstudományok szakterülethez. 118 hivatkozás a Scopusban.

Neszmélyi György Iván egyetemi tanár, kiváló kutató, 94 tudományos cikk szerzője, társszerzője, ugyanakkor a válogatott publikációk szakterületi besorolása regionális tudományok, közgazdaságtudomány, politikatudomány, valamint besorolás nélküli folyóirat. 2025-ben megjelent egy Scimago Q2 besorolású gazdálkodás- és szervezéstudományok területi társszerzős cikke, ugyanakkor az összes tudományos nemzetközi cikk közül kettő tartozik a gazdálkodás- és szervezéstudományok szakterülethez. 59 hivatkozás a Scopusban.

Tóth Tamás a DI leendő vezetője, egyetemi tanár, kiváló kutató, számos kutatási projekt vezetője, szakterülete a területfejlesztés, gazdaságfejlesztés. Számos hazai és nemzetközi közleménye jelent meg politológia és regionális tudományok területén. 44 tudományos cikk szerzője, társszerzője, ugyanakkor nincs nemzetközi gazdálkodás- és szervezéstudományok területi cikke. 22 hivatkozás a Scopusban.

II.3. Az ESG-standardok szerinti értékelés

Az egyes ESG-pontokat tárgyaló fejezetek végén a Bizottság által megfontolásra ajánlott javaslatok találhatók. Mérlegelésüket a doktori iskolára bízza a Bizottság, teljesülésüket külön nem vizsgálja.

ESG 1.1 Minőségbiztosítási politika

Standard: *Az intézmények rendelkezzenek publikus és a stratégiai menedzsment részét képező minőségbiztosítási politikával. Ezt a belső érintettek [azaz a hallgatók, az oktatók és a nem oktató személyzet] dolgozzák ki és valósíták meg, megfelelő struktúrák és folyamatok révén, a külső érintettek [felhasználók, munkaadók, partnerek] bevonásával.*

A Milton Friedman Egyetem Intézményfejlesztési Terv 2023–2026 (IFT) c. dokumentumban az intézmény rögzíti, hogy „Az Egyetem terve, hogy: A magyarországi gazdasági és informatikai képzéseknek egy olyan jelentős központja legyen, ahol a modern trendeknek megfelelően a gazdasági életben hasznosítható gyakorlati tudást biztosító oktatásban részesülnek az alap-, a mester- és a doktori képzésben részt vevő hallgatók.” Az intézményi stratégiai célok között markánsan megjelenő cél tehát a DI létesítése, amelynek érdekében az intézmény a célirányos intézkedéseket is megtervezte, amelyeket szintén az IFT dokumentumban rögzített: „A doktori képzés elindítása kapcsán több intézménnyel jött létre együttműködés, ezek között van határon túli magyar intézmény (Selye János Egyetem) is. Ez lehetővé és kiemelt feladattá teszi a Selye János Egyetemmel a doktori képzés és a kutatás területén történő szorosabb együttműködést.” Továbbá „A fejlesztéseink során a társadalomtudományi és gazdaságtudományi területen működő kutatóhelyeink erősítését is megvalósítjuk, különös tekintettel a tervezett doktori iskolák programjait alátámasztva.”

Az intézményi célok tehát egyértelműen és világosan definiáltak, amelyhez szorosan kapcsolódó, az intézmény egészére kiterjedő minőségbiztosítási rendszerrel rendelkezik az intézmény, amelynek alapidokumentuma a – 2023. augusztus 22-én kelt Minőségpolitikát is magában foglaló – Minőségügyi Kézikönyv. A Kézikönyv bár úgy fogalmaz, hogy „A minőségirányítási rendszerünk kialakításakor az ESG 2015. sztenderdjeit és filozófiáját vettük alapul.”, ugyanakkor a tartalmi elemeket tekintve már kevésbé következetesen jelennek meg az ESG-standardok.

A DI Minőségbiztosítási Terve (2024. október 28.) már sokkal markánsabban követi az ESG-t, törekedve annak teljeskörűségére, és rögzíti a DI önálló küldetésnyilatkozatát és minőségpolitikáját. Pozitívként emelhető ki, hogy a doktori képzés két fő szakaszának eredményességét jelző indikátorterületeket egzakt módon definiálták, ugyanakkor a minőségcélok meghatározásakor az ezen indikátorokkal való összhang már kevésbé mutat egységes képet.

A DI Minőségbiztosítási Terv 7. mellékletét képező Minőségcélok között szerepel, hogy a DI indulását követő 2 éven belül ESG-n alapuló EFQM önértékelési rendszer kialakításának megkezdését tűzik célul, ugyanakkor az intézményi minőségbiztosítási tevékenységek között nem jelenik meg az EFQM-modellre történő utalás.

Az ellenőrzési és az önértékelési folyamatok kapcsán azt rögzítik a DI Minőségbiztosítási Tervben, hogy a DIT 4 évente szándékozik elvégezni a dokumentum felülvizsgálatát. Ugyanakkor évenkénti, illetve kétévenkénti gyakorisággal írják elő a doktoranduszi elégedettség és igényfelmérést, az oktatói és témavezetői munka hallgatói véleményezését, az oktató-kutató elégedettség, valamint a partnerek elégedettségmérését elvégezni.

A DI minőségbiztosítási rendszerének középpontjába a minőségfejlesztési célok teljesítését állítja, ugyanakkor a Minőségbiztosítási Terv indikátorai nem képezik le teljeskörűen a minőségcélokat. Nem egyértelmű mindezek alapján, hogy a minőségfejlesztési célok értékelése milyen módon valósulhat meg, hogy válik képessé a DI a visszacsatolásra, tevékenységeinek fejlesztésére.

Az egyetemi Doktori Szabályzat (2024. november 6.) előírása szerint az *„Egyetemi Doktori és Habilitációs Tanács a doktori iskolák éves szakmai beszámolója alapján értékeli a doktori iskolák működését. A doktori iskolák az Egyetem minőségbiztosítási szabályozásának keretében – jogszabályok és a tudományos doktori tanácsok iránymutatása alapján – kialakítják a doktori képzés és a doktori eljárás minőségbiztosítási tervét.”* A Doktori Szabályzat következetesen végig több doktori iskolára utalva fogalmaz, ugyanakkor egyetlen DI létesítése van folyamatban. Bár az interjúk alapján tervben van több doktori iskola létesítése, jelenleg megtevesztő a többesszám alkalmazása, javasolt lehet ezt korrigálni.

Tekintve, hogy nincs több doktori iskola az intézményben, megfontolandónak tekinthető a tudományos doktori tanácsok felállítása, továbbá javasolt a doktori szervezet ilyen nagyfokú tagoltságának a megszüntetése. Az Egyetemi Doktori és Habilitációs Tanács (EDHT) és DIT egymáshoz való viszonya sem minden tekintetben egyértelmű, és kérdést vet fel a DIT szükségessége is, tekintve, hogy a Kormányrendelet is lehetőségként rögzíti a DIT létrehozását, mintsem előírásként. Arra vonatkozóan egyik dokumentumban sem található utalás, hogy milyen elvek mentén kerül létrehozásra a DIT, vagy a DI minőségpolitikájának, minőségcéljainak meghatározása, felülvizsgálata kiknek a közreműködésével, milyen gyakorisággal valósul meg.

Az intézményi SZMSZ-ben rögzítettek szerint az Akkreditációs, Minőségügyi és Tudományos Bizottság, az intézmény minőségbiztosításával és minőségHITELESÍTÉSÉVEL, valamint tudományos tevékenységével foglalkozó irányító, a megvalósulást elemző és ellenőrző testület. Ugyanakkor ez a szabályzat nem rögzíti, hogy ebben az intézményi szintű testületben miként biztosított a doktori képzés képviselése.

A DI Működési Szabályzata a DI vezetőjének feladatai között említi, hogy *„Koordinálja a szakmai munkát, és felelős annak minőségéért, működteti a minőségbiztosítás rendszerét. A*

minőségfejlesztéshez kapcsolódó visszajelzések alapján intézkedési, illetve fejlesztési javaslatok előterjesztése a Doktori Iskola Tanácsa elé.” A DI titkárának minőségbiztosítással összefüggő feladata a minőségfejlesztéssel kapcsolatos visszajelzések gyűjtése és közreműködés a DIT elé terjesztésében.

A Kutatási és Képzési Program, a Minőségbiztosítási Terv, illetve a Működési Szabályzat hármas dokumentumegységében számos ponton átfedés és ellentmondásos szabályozási elem tapasztalható, amit szükséges a jövő tekintetében feloldani, megszüntetni. Törekedni kell ezen szabályozó dokumentumok tartalmának funkciójuk szerinti átstrukturálására, figyelemmel az ESG standardjaira és a PDCA-elv tudatos alkalmazására.

Bár az intézmény rendkívül kiterjedt hazai és nemzetközi partnerhálózattal rendelkezik mind a vállalati, mind az intézményi szféra esetében, e szereplők doktori képzésbe történő bevonásának pontos eljárásai még kialakításra várnak. Az intézmény kutatócsoportjainak, tanszékeinek bevonása a DI tevékenységébe vagy minőségbiztosítási rendszerének kialakításába, működtetésébe még továbbra is megoldandó feladatként áll a DI előtt.

Az intézmény az akadémiai szabadság és integritás biztosítása érdekében az MTA tudományetikai kódexét tartja irányadónak. Az esélyegyenlőség biztosítása érdekében az intézmény a DI-re is kiterjedő Esélyegyenlőségi Szabályzattal rendelkezik.

Ajánlások *(opcionálisan teljesíthető minőségfejlesztési javaslatok)*

- A doktori képzés szervezeti háttérének szétagoltságát javasolt átgondolni és racionalizálni.
- A doktori képzésre vonatkozó dokumentációs rendszer tartalmi átstrukturálása javasolható, amellyel felszámolhatóak lesznek a párhuzamosságok, ellentmondások.
- Javasolt a tanszékekkel és kutatócsoportokkal való szorosabb együttműködés a DI tevékenységeiben, beleértve a DI minőségbiztosítását is.
- A DI minőségfejlesztési tevékenységeinek tervezése során törekedjen az intézményi minőségfejlesztési tevékenységekkel való összhang megteremtésére (EFQM-modell alkalmazására vonatkozó egységes álláspont kialakítása). Indokolt a kitűzött minőségcélok és indikátorok, valamint azok értékelési feltételeinek, gyakoriságának újragondolása, pontosítása a DI létesítési státuszára figyelemmel.

ESG 1.2 és 1.9 A képzési programok kialakítása és jóváhagyása, folyamatos figyelemmel kísérése és rendszeres értékelése

Standardok: *Az intézmények rendelkezzenek folyamatokkal képzési programjaik kialakítására és jóváhagyására. A képzési programokat úgy kell kialakítani, hogy elérjék kitűzött céljaikat, beleértve az elvárt tanulási eredményeket. A program révén megszerezhető képesítés legyen világosan meghatározott és közzétett, utalással a nemzeti képesítési keretrendszer megfelelő szintjére, s ennek révén az Európai Felsőoktatási Térség képesítési keretrendszerére.*

Az intézmények folyamatosan kísérik figyelemmel és rendszeres időközönként tekintsek át képzési programjaikat, biztosítandó, hogy azok elérjék kitűzött céljaikat, illetve megfeleljenek a hallgatók és a társadalom igényeinek. Ezen értékelések eredményezzék a programok folyamatos javulását. Az ennek folytán tervezett vagy megtett intézkedéseket minden érdekelt felé közölni kell.

A DI rendelkezik a képzési program kialakítására és jóváhagyására vonatkozó folyamatokkal.

A DI a képzést három (finanszírozást is jelző) formában kívánja indítani, magyar nyelven;

- állami ösztöndíjas, teljes idejű, nappali munkarendű szervezett képzésként;
- önköltséges, teljes idejű nappali munkarendű szervezett képzésként és
- önköltséges, részidejű, levelező munkarendű szervezett képzésként.

Az intézmény Doktori Szabályzat (III/J.12. §) az alábbi lehetséges képzési formákat rögzíti:

- a) nappali tagozatos teljes idejű szervezett képzés,
- b) levelező tagozatos részidős szervezett képzés,
- c) levelező tagozatos részidős egyéni képzés.

A Kutatási és Képzési Program nem különböztet meg a tervezett három képzési forma szerinti elvárásokat.

A DI képzési tervéről, illetőleg a doktori program létesítéséről és képzési tervéről – az EDHT javaslata alapján – a Vezetői Értekezlet dönt. A doktori program vezetőjét – a DIT javaslatára – az EDHT választja meg és menti fel. Nem derül ki a szabályzatokból, hogy milyen követelményeknek kell megfelelnie a programvezetőnek, a feladat- és hatáskörök sincsenek részletezve.

A DI képzési programja, mintatanterve a kapcsolódó kreditértékekkel együtt áttekinthető, logikusan strukturált, a képzési program felülvizsgálatát négy év múlva tervezik. A DI lehetőséget biztosít évente is képzési tervének módosítására. A módosítási javaslat legkésőbb minden év április 30-áig terjeszthető az EDHT elé. A módosított Kutatási és Képzési Program leghamarabb a következő tanévben, felmenő rendszerben alkalmazható.

A doktori képzés az Egyetem öt mesterszakjára épít, továbbá két olyan mesterszakon is dolgoznak, amely a doktori képzés bemente lehet, a vállalkozásfejlesztés és vezetésfejlesztés szakokon. További hallgatói piacot jelentenek az ESG (szakirányú továbbképzés) és digitális üzleti stratégia (egyéves mester). A DI a képzésben hangsúlyosan számít a gyakorlati szakemberekre, ezt előkészítendő vállalati kapcsolataikat is bővíti, formalizálja.

A DI képzési programja összhangban van a társadalomtudományok tudományterület hazai és nemzetközi kutatási irányjaival. Az önértékelés bemutatja a képzési programnak és a DI főbb kutatási irányainak a kapcsolódását. A felsorolt területek illeszkednek a társadalomtudományok tudományterület hazai és nemzetközi kutatási irányaihoz. A Kutatási és Képzési Program tartalmában (kötelező és választható tárgyak köre) erősebben kötődik a politikatudomány, illetve a nemzetközi- és fejlődéstudomány szakterületekhez, mint a gazdálkodás- és szervezéstudományok tudományághoz.

Az előző akkreditációs jelentés kifogásolta, hogy a fokozatszerzésre előírt publikációs követelmények nincsenek pontosan megállapítva (a rendelkezésre álló dokumentumokból nem derült ki, hogy a szükséges 60 kredit érték milyen szintű publikációkkal szerezhető meg). Ezt a hiányosságot a DI javította, a Kutatási és Képzési terv 13. oldalán elérhető a publikációs kreditek elszámolási rendszere. Problémát jelenthet ugyanakkor, hogy nincs előírva az, hogy milyen szintű minimumelvárásoknak kell a publikációkkal kapcsolatosan megfelelni (pl. a fokozathoz minimum egy tudományos folyóiratcikket publikálni kell). Mivel ez az elvárás nincs rögzítve a szükséges 60 kredit akár évi két-három 5 kreditértékű hazai konferencia előadással, és konferenciakiadványokban megjelenő cikkekkel is teljesíthető.

A képzési tervben a kutatómódszertani háttér erősítése szükséges. Egy olyan kötelező tárgy van, ami köthető ehhez a területhez, az általános kutatómódszertan. A tudományos írással kapcsolatosan nincs tantárgyi támogatás. A tantárgyi adatlapokon megadott források több esetben már nem tartoznak a legújabb szakirodalmi források közé (pl. általános kutatómódszertan). Vannak olyan tantárgyak, amelyeknél tartalmukat tekintve is inkább a mester (MKKR 7. szint), vagy alapszak (MKKR 6. szint) tárgyaihoz állnak közelebb (pl. application of ICT in businesses).

Ajánlások *(opcionálisan teljesíthető minőségfejlesztési javaslatok)*

- A Kutatási és Képzési Program kötelező tárgyai közé több gazdálkodási- és szervezéstudományi kurzust szükséges felvenni (előző akkreditációs jelentésben is szerepelt).
- További választható gazdálkodási- és szervezéstudományi kurzusokat szükséges hirdetni (előző akkreditációs jelentésben is szerepelt).

ESG 1.3 Hallgatóközpontú tanulás, tanítás és értékelés

Standard: *Az intézmények biztosítsák képzési programjaik olyan megvalósítását, amely aktív szerepre ösztönzi a hallgatókat a tanulási folyamat létrehozásában. A hallgatók értékelése tükrözzé ezt a megközelítést.*

A tény, hogy egy hallgató motivált és önreflexióra képes, nagymértékben függ attól, hogy tisztában van a tanulmányi kötelezettségeivel, jogi előírásaival és azok értékelési módjaival, a megfelelő tájékoztatás ugyanis elengedhetetlen. A doktori képzésre jelentkezők esetén az egyetem honlapján elérhető a Doktori Szabályzat, valamint a doktori.hu oldalon és a DI honlapján magyar nyelven elérhető Képzési és Kutatási Programja részben, a teljesség igénye nélkül rögzítik a hallgatói jogokat és kötelezettségeket, továbbá a tanulmányi előrehaladás és a fokozatszerzés feltételeit.

A tárgyleírások részletes áttekintését követően megállapítható, hogy a DI képzési programja átfogó, interdiszciplináris megközelítést alkalmaz, a dokumentumok alapján a DI nagy hangsúlyt tervez fektetni a kutatómódszertan, a szervezeti és vezetési ismeretek, a gazdasági

elemzések és a fenntarthatóság területeire, azonban a teljesítéshez szükséges információk több esetben hiányosak (részvétel kötelező, minimum aránya, az értékelés keretei és menete). A DI tervei között szerepel a doktoranduszok eltérő tanulmányi, tudományos igényeire szabott, differenciált oktatási technikák megvalósítása, az előrehaladás monitorozása céljából pedig rendszeres, évenkénti beszámolókat várnak el a képzésben részt vevőktől.

Az Önértékelésben arról ír a DI, hogy amennyiben a doktorandusz nem ért egyet valamilyen döntéssel, vagy úgy érzi sérelem érte őt, akkor a DIT-hez nyújthat be kérelmet ügye kivizsgálására, melynek lefolytatásáról a DI vezetője gondoskodik. A jogorvoslat benyújtásának, illetve a jogorvoslati kérelmek elbírálásának rendjét az egyetem Szervezeti és Működési Szabályzat III. kötet J. alkötete, a Doktori Szabályzat J.31. § és J.32. §-a tartalmazza, amely szabályzat az egyetem honlapján megtalálható.

Ugyanakkor a Kutatási és Képzési Programból sem derül ki pontosan, hogy a kimeneti követelmények között a publikációs tevékenység során teljesítendő minimum 60 kredit összérték elérése céljából pontosan milyen résztvevő tevékenységek elvégzése kötelező, hiányzik tehát a fokozatszerzés minimumkövetelmény részletes szabályozása.

Az Önértékelésben rögzítettek szerint az abszolutórium és a fokozat megszerzésének nem feltétele, hogy a doktorandusz oktatási tevékenységet folytasson, az oktatási tevékenységként elismerhető tevékenységeket a Kutatási és Képzési Program is tartalmazza. Az Önértékelés azonban kitér arra is, hogy a doktoranduszok a megtartott órák után járó óradíjat megbízási szerződés alapján kapják majd meg. Arról azonban nem található egyértelmű szabályozás a Kutatási és Képzési Programban, illetve az interjú során sem született egységes konklúzió arra vonatkozóan, hogy a részidejű, levelező munkarendű képzésben résztvevő doktoranduszokat pontosan milyen oktatási tevékenységbe tervezik majd bevonni. Továbbá, a dokumentumok nem tartalmazzák a doktoranduszok oktatásmódszertani, oktatástechnikai felkészítésének menetét és technikai hátterét.

Az Önértékelésben az olvasható, hogy a DI be fogja vonni a doktoranduszokat „a szemléletformáló, a helyi társadalmi kihívást kezelő, illetve a harmadik missziós programokba, eseményekbe”, azonban a célok elérése érdekében további lépések nem kerültek megfogalmazásra.

Ajánlások (opcionálisan teljesíthető minőségfejlesztési javaslatok)

- A személyes fejlődést elősegítő kutatómódszertani, publikációs és oktatásmódszertani tantárgyak meghirdetése.
- A Minőségbiztosítási Terv I. mellékletét képező, a fokozatszerzés folyamatát szemléltető ábra egyszerűsítése és közvetlen elhelyezése a DI honlapján.

ESG 1.4 A hallgatók felvétele, előrehaladása, tanulmányaik elismerése és a képesítés odaítélése

Standard: *Az intézmények következetesen alkalmazzák a teljes hallgatói életciklust lefedő, előzetesen meghatározott és közzétett szabályzataikat, például a hallgatók felvétele, előrehaladása, tanulmányaik elismerése és a képesítés odaítélése tekintetében.*

A képzési tevékenységet meghatározó szabályozási környezet dokumentumai:

- Doktori Szabályzat (SZMSZ III. kötet, Hallgatói Követelményrendszer, III.J alkötet, hatályos: 2024. november 6.) és mellékletei;
- Működési Szabályzat (hatályos: 2024) és mellékletei;
- Kutatási és Képzési Program és mellékletei;
- Minőségbiztosítási Terv és mellékletei;
- Létesítési dokumentum.

A DI Működési Szabályzata és a Doktori Szabályzat részletesen ismerteti a felvételi eljárást, a jelentkezéssel kapcsolatos tudnivalókat, többek között a benyújtandó pályázat általános tartalmi és formai követelményeit, a folyamatot és annak ütemezését. Az előző akkreditációs jelentésben szerepelt, hogy a „*a tudományos teljesítmény értékelésére szempontokat kell meghatározni és azokat a DI Működési Szabályzatában kell rögzíteni. Ezt a DI-nek pótolnia kell.*”. Ez részben megtörtént, van egy értékelési szempontrendszer a felvételi meghallgatáshoz köthetően, ugyanakkor még mindig sok a szubjektív elem a felvételi folyamatban: nem látható, hogy milyen módon, mi alapján történik a tudományos teljesítmény, illetve az emberi és szakmai habitus értékelése. Milyen teljesítményre jár a maximum 30 pont? Mi vehető figyelembe az értékelés során? További kérdés, hogy a DI a felvételi eljárásban részletezett feltételrendszerénél (III/J.14. § (2) bekezdés), mit értenek pontosan az igazolt tudományos teljesítmény alatt. A felvételi során komplex kutatási tervet kell benyújtani, de nem látható ennek figyelembevételének mikéntje az eljárás során (pl. hány pontot ér a felvételi során).

A felvételi bizottság létszámára és összetételére nem egyértelmű a szabályozás, dokumentumok szinten vannak eltérések:

- Az EDHT kijelöli a felvételi bizottság tagjait (a DI törzstagjai és az adott évi témahirdetők köréből) (Kutatási és Képzési Program)
- A felvételi bizottságo(ka)t a DIT javasolja az EDHT-nak, a mindenkori DIT törzstagjai közül (Működési Szabályzat)
- A Felvételi Bizottságban a jelentkezők témáiban jártas szakértők, valamint legalább egy külső szakember és a DI doktoranduszainak egy képviselője kell, hogy jelen legyen (Minőségbiztosítási Szabályzat).

Van olyan rész is, ami tekintve a DI szakterületét, feltételezhetően nem releváns (Doktori Szabályzat 6. fejezet, 12. oldal): „*A doktori képzésben komplex vizsga teljesítésével hallgatói jogviszonyt létesíthet az is, aki az általános orvos, állatorvosi, fogorvos vagy gyógyszerész szakon a hallgatói jogviszonyával párhuzamosan egyénileg készült fel a fokozatszerzésre és a komplex*

vizsga során – a felsőoktatási intézmény doktori szabályzata alapján – a mesterképzésben felvett kreditek elismerésre kerültek.”.

A DI-ben van lehetőség egyéni felkészülők fogadására, az elvárt tudományos követelmény velük szemben: a gazdálkodás- és szervezéstudomány szakterülethez kapcsolódó lektorált, az MTMT-ben rögzített publikációkkal 20 kreditet teljesített. Ez a követelmény a Kutatási és Képzési Program 13. oldalán megadott kredit hozzárendelés alapján teljesíthető magas színvonalú nemzetközi folyóiratcikkekkel, de sokkal egyszerűbben akár négy hazai konferencia előadással is. Itt további pontosításra lenne szükség. Továbbá az említett 3.4 szerint *“Az egyéni felkészülőt creditszerzési kötelezettség nem terheli”,* ez a szabályzati rész ugyanakkor félrevezető, hiszen a komplex vizsga után 120 kreditet kell szerezni minden doktorandusznak az abszolválásig.

A komplex vizsgával kapcsolatos dokumentáció nem egységes (különbségek vannak a Minősegbiztosítási Terv és a Doktori Szabályzat között):

- A vizsgabizottság elnöke egyetemi tanár vagy Professor Emeritus, vagy MTA Doktora címmel rendelkező oktató, kutató. A vizsgabizottság valamennyi tagja tudományos fokozattal rendelkezik. A vizsgabizottságnak nem lehet tagja a vizsgázó doktorandusz témavezetője (Minősegbiztosítási Terv)
- A bizottság elnöke egyetemi tanár, habilitált egyetemi docens, habilitált főiskolai tanár, Professor Emeritus vagy a Magyar Tudományos Akadémia doktora címmel rendelkező oktató, kutató lehet.

Bár már az előző MAB-jelentésben is jelezték: a DI nem javította ki a vizsga előfeltételeiről szóló eltérő információkat: a Doktori Szabályzat 90–120 kredit és a második nyelvi követelmény teljesítését rögzíti, a Minősegbiztosítási Terv a 120 tanulmányi kredit teljesítését írja elő. Nem került kiegészítésre második idegen nyelvvizsgával kapcsolatos elvárás sem: a komplex vizsgára történő jelentkezés feltétele a második nyelvvizsga/nyelvi vizsga teljesítése, de a második idegennyelv-tudás szintjét, igazolásának módját, valamint az elfogadható nyelvek körét nem rögzíti a DI egyértelműen.

A fokozatszerzéshez elvárt publikációs kredit mennyisége 60 a DI Működési Szabályzata és Kutatási és Képzési Programja szerint. Itt is pontosításra lenne szükség, mert a követelmény a képzési terv 13. oldalán megadott kredit-hozzárendelés alapján teljesíthető magas színvonalú nemzetközi folyóiratcikkekkel, de sokkal egyszerűbben hazai konferencia előadásokkal is. Az előző MAB-jelentés javasolta plágiumkereső szoftver használatát, erre a jelenlegi anyagok nem térnek ki.

Az egyes szabályokban használt fogalmakat egységesíteni kellene, a fokozatszerzés leírásánál szerepel műhelyvita (Doktori Szabályzat), munkahelyi vita (Működési Szabályzat, Minősegbiztosítási Terv) megnevezés is.

A Doktori Szabályzat szerint: *„Más felsőoktatási intézmény doktori iskolájában tanulmányokat folytató hallgató átvételének feltételeit, a tanulmányok beszámításának szabályait a DI működési*

szabályzata határozza meg”. Ez a leírás hiányzik a DI Működési Szabályzatából, ezt pótolni szükséges.

Megjegyzendő, hogy az előző jelentésben megfogalmazott, további minőségfejlesztésre vonatkozó ajánlások közül az alábbiak nem valósultak meg:

- A komplex vizsgálával kapcsolatos információk, szabályok áthelyezése javasolt a DI Minősegbiztosítási Tervéből a Működési Szabályzatba vagy a Kutatási és Képzési Programba – a hallgatók tájékozódását megkönnyítendő.
- A szabályzó dokumentumokból a régi típusú doktori képzés terminusait mindenképp javasolt kivenni (pl. szigorlat).
- Az egyetemi Doktori Szabályzat alapján: *„A doktori fokozat odaítélésére és minősítésére tett javaslatot a DI vezetője a bírálóbizottság értékelése alapján alakítja ki.”*. Ezt a szabályzati részt mindenképp javítani szükséges, tekintettel arra, hogy a javaslatot a DIT terjeszti elő az EDHT-nak.
- Az egyetemi Doktori Szabályzat számos helyen, szövegszerűen idézi az Nftv-t, a 2001. évi C. törvényt a külföldi bizonyítványok és oklevelek elismeréséről, a 423/2012. (XII. 29.) Korm. rendeletet a felsőoktatási felvételi eljárásról, és a doktori Kormányrendeletet. Az idézéseket javasolt áttekinteni, mert több olyan szövegrészt is beemeltek a szabályzóba, ami hallgatói oldalról nem releváns, valamint az egyetem profiljához nem illeszkedik (pl. az általános orvos, állatorvosi, fogorvos vagy gyógyszerész szakon a hallgatói jogviszonyával párhuzamosan egyénileg felkészülőkről szóló rész).
- Ajánlott a kreditismerés kereteit, menetét részletesebben szabályozni (például rögzíteni, hogy intézményen belüli vagy intézményközi áthallgatás is lehetséges-e, milyen típusú korábbi eredményekért számolható el kredit, a doktorandusz milyen folyamatban, milyen határidőkkel nyújtja az adott egyetemen folytatott tanulmányokról vagy kutatásról kiadott igazolást és/vagy kurzusleírást, a tanács pedig ez alapján dönt). Mindemellett fontos lenne annak felmérése, hogy miként lehetséges az informális tanulás útján szerzett tapasztalatokat a kreditátvitel rendjébe beemelni.

Ajánlások (opcionálisan teljesíthető minőségfejlesztési javaslatok)

- Az előző akkreditációs jelentésben megfogalmazott (és ezen fejezetben is kiemelt) ajánlások lehetőség szerinti figyelembevétele.
- A Képzési és Kutatási Program V. mellékletének (A fokozatszerzésre vonatkozó specifikus tudományos és szakmai követelmények) kibővítése a képzési terv 13. oldalán megadott kredit hozzárendeléssel.
- Egyetemi szinten megvizsgálandó annak lehetősége és szükségessége, hogy a doktori disszertációk kötelező plágiumellenőrzést követően kerülhessenek csak benyújtásra. Amennyiben bevezetésre kerül, javasolt rögzíteni, hogy az ellenőrzés eredményéről nyilatkozattételt kérjen a DI, valamint a nyilatkozat eredménye a védés jegyzőkönyvének kötelező eleme legyen.

- A DI használjon egységes szakmai fogalmakat a fokozatszerzés leírásánál (munkahelyi vita vs műhelyvita).
- Kerülendő a szigorlat típusú vizsgára való utalás a szabályzó dokumentumokban, valamint a DI rövidített nevének következetes alkalmazására is figyelemmel kell lenni valamennyi dokumentumban, és azok mellékleteiben egyaránt (pl. IMDI rövidítés).

ESG 1.5 Oktatók

Standard: *Az intézmények biztosítsák, hogy oktatóik megfelelő kompetenciával rendelkezzenek. Alkalmazzanak méltányos és átlátható eljárásokat oktatóik toborzására és továbbképzésére.*

Az interjúk során tapasztalt elkötelezettség és motiváció méltatandó, amelyet az érintett oktatók és témavezetők tanúsítottak, ugyanakkor a doktori képzés folyamataival kapcsolatos tájékozottságuk egyenetlen volt.

A hallgatók, témavezetők, továbbá oktatók konferenciaszerepléseinek, nemzetközi szakmai szerepvállalásának, nemzetközi publikációinak adminisztratív, pénzügyi és módszertani támogatása megoldottnak tűnik, akárcsak az oktatásmódszertani aspektusok. E tevékenységek hosszú távon hozzájárulnak a DI nemzetközi láthatóságához.

Az interjúk során kiderült, hogy a DI működésében az írott és íratlan szabályok tartalmazzák az oktatók és témavezetők csatlakozásának alapelveit, ugyanakkor a felvételhez szükséges kvantitatív feltételek, valamint a státusz folyamatos fenntartásának kritériumai jelenleg nem minden tekintetben kellően részletesek. Ezért indokolt lenne egyértelmű eljárásrend kidolgozása arra vonatkozóan, hogy az intézmény oktatói és kutatói milyen módon kezdeményezhetik bevonásukat a DI képzési programjaiba oktatóként, témakiíróként vagy témavezetőként, melyek a későbbi törzstagság alapfeltételei.

A habilitációs szabályzat követelményrendszere hasonló módon megfoghatatlan.

Az intézmény átfogó minőségbiztosítási rendszere megfelelő keretet biztosíthatna az oktatók és témavezetők munkájának visszacsatolásához, valamint a módszertani fejlesztések ösztönzéséhez.

Nem egyértelmű, hogy a doktori kurzusok az oktatók hivatalos óraterhelésébe beszámításra kerülnek-e, illetve a DI hogyan kezeli a témavezető és témavezetett közötti kontakt-konzultációkat. A DI a témavezetések számát korlátozni tervezi, jelenleg témavezetési felső korlát nem került rögzítésre.

A DI képzéseibe bevonni tervezett oktatók, témavezetők és témakiírók létszáma, szakmai alkalmassága, valamint tudományos tevékenységének relevanciája megfelelőnek tekinthető. A tudományos háttér azonban több pontban megkérdőjelezhető abból a szempontból, hogy biztosítani tudja-e a doktori képzés oktatási és tudományos háttérét. Az MTMT 2007-ben induló adatsora a jelentés írásának időpontjáig összesen mindössze 329 teljes tudományos folyóiratcikket sorol fel az intézmény teljességét illetően.

Ajánlások (opcionálisan teljesíthető minőségfejlesztési javaslatok)

- A minőségi hazai és nemzetközi publikációs aktivitás fejlesztése.
- A DI rögzítse szabályzati szinten a témavezetési felső korlátot.

ESG 1.6 Tanulástámogatás és hallgatói szolgáltatások

Standard: *Az intézmények megfelelő finanszírozási forrásokkal rendelkezzenek a tanulási és tanítási tevékenységekhez, valamint biztosítsanak adekvát és könnyen hozzáférhető tanulástámogató feltételeket és hallgatói szolgáltatásokat.*

A Milton Friedman Egyetem Könyvtára folyamatosan bővíti a hallgatók és oktatók-kutatók számára hozzáférhető tudományos adatbázisok számát, amelyek távoli elérése is biztosított. Az interjún elhangzottak alapján a Könyvtár biztosítja a 21. századi tudományos kommunikáció alapelveinek átadását mint a hivatkozáskezelés, az Open Science kezelése és egyéb, szorosan kapcsolódó képességek fejlesztése. Lehetőség van továbbá MTMT adminisztrációs szolgáltatás igénybevételére is – a Könyvtár a megjelenő tudományos közleményeket az MTMT adatbázisában is szerepelteti, kérés esetén támogatják az érintettek profiljának aktualizálását. Az aktualitásokról a Könyvtár az egyetem belső kommunikációs rendszerén (MILT-ON) keresztül informálja az egyetemi polgárokat, valamint az interjún elhangzottak szerint a Könyvtár rendszeresen végez oktatói és hallgatói igényfelmérést a szakirodalmak beszerzésére, illetve a szolgáltatásbővítési igényekről.

Az egyetemi digitális oktatás fejlesztését célzó törekvések kiegészítéseként jött létre az E-learning Kutató Műhely, amely kutató-fejlesztő munkával járul hozzá az elektronikus oktatás hatékonyságának növeléséhez, a folyamat módszertani megalapozottságához és minőségének javításához. A lefolytatott interjúk alapján, minden egyetemi kurzus rendelkezik E-learning tananyaggal, amelyen (többek között) a hallgatók teljesítménye is nyomon követhető.

A hallgatók a tanulmányi és kutatási előrehaladáshoz szükséges információkat a Kutatási és Képzési Programban találják meg, amely a DI honlapján elérhető el magyar nyelven, felmerülő kérdéseikkel kapcsolatban pedig a DI titkárához, illetve a doktoranduszokat segítő és tanulmányi ügyekkel foglalkozó Tudományszervezési Iroda munkatársaihoz fordulhatnak majd. Az Önértékelés alapján az intézményben szinte minden ügyintézés elektronikusan zajlik, amelyet kiegészít a személyes, telefonos és online tanácsadás.

Az intézmény több, a DI szempontjából is meghatározónak tekinthető kutatóműhelyt működtet, amelyek tematikájukban és kutatási irányaikban szorosan kapcsolódnak a doktori képzés tudományterületéhez és elősegíthetik a tudományos és kutatói utánpótlás-nevelést. Az Önértékelésben olvasható, hogy a DI számos európai és azon túli egyetemmel kötött szakmai együttműködést, ezek közül több együttműködési megállapodás szerepel a doktori.hu oldalon is. A DI a kooperatív doktori és kutatási programok lehetséges

bevezetéséhez már megkezdte a munkaerőpiaci együttműködések kialakítását (pl. AKI), a DI ugyanis a tanulási és kutatási folyamat támogatásának alapvető részének tekinti a DI külsős partnerekkel való szoros együttműködését.

Különböző dokumentumokban, különböző szervezeti egységek, pozíciók kerültek megnevezésre a felvételi szervezése és a doktori képzés adminisztratív támogatása kapcsán (Doktori Akkreditációs Központ, DI-titkár, Tudományszervezési Iroda, Oktatási és Karrierközpont). A lefolytatott interjúk alapján a szervezeti háttérrel tisztázták az intézmény képviselői: a Doktori Szabályzathoz igazodva, az Oktatási Igazgatóságon belül működik majd a Tanulmányi Osztály és az oktatásszervezés, továbbá ezt a szervezeti keretet egészíti ki a doktoranduszokat segítő Tudományszervezési Iroda.

Ajánlások *(opcionálisan teljesíthető minőségfejlesztési javaslatok)*

- Javasolt a doktoranduszok számára, már a felvételi eljárással egyidejűleg – azok részletszabályaival együtt – megismerhetővé tenni az általuk a képzés során elérhető gyakorlati helyeket, mentori-, ösztöndíj- és egyéb kutatási programokat.
- Javasolt továbbá a doktoranduszok érdekvédelmét, érdekképviselését elősegítő legfőbb hallgatói szervezet, az Egyetemi Doktorandusz Önkormányzat és a doktorandusz képviselő szerepének meghatározása, annak intézményi szintű szabályozása és a szervezetet támogató egység kijelölése jelenleg ugyanis még hiányzik.
- A DI egységesítse a felvételi szervezése és a doktori képzés adminisztratív támogatása kapcsán a különböző dokumentumokban megjelenő különböző szervezeti egységek, pozíciók megnevezését.

ESG 1.7 Információkezelés

Standard: *Az intézmények gyűjtsenek, elemezzenek és használjanak releváns információkat képzési programjaik és egyéb tevékenységeik irányítására.*

A DI adatgyűjtési és információkezelési eljárásai egyelőre még nem definiálhatóak, de terv szintjén megjelennek a DI Minősbiztosítási Tervében. A DI által tervezett, monitorozni kívánt információk köre összhangot mutat az ESG-standarddal. A Minősbiztosítási Tervben részletesen bemutatásra kerül, hogy milyen típusú adatgyűjtés megvalósítását tervezik végrehajtani a működés beindulását követően: egyrészt az érdekeltek elégedettségét és értékelését (partneri elégedettség, doktorandusz elégedettség és igényfelmérés, oktatói és témavezetői munka hallgatói véleményezése, oktatói-kutatói elégedettség, partneri elégedettség), másrészt működési eredményességet leíró információkat (képzési-kutatási szakasz, valamint kutatási-publikációs szakasz indikátor területei). Ezen túlmenően DI tervezi még a felvételi adatok, a beiratkozási (bemeneti) teljesítmények, a lemorzsolódási adatok, tantárgyak teljesíthetőségének, a hallgatói életutat leíró információk, az előrehaladás jellemzőinek, a nyelvi követelmények teljesíthetőségének, valamint a végzés körülményeinek mérését és elemzését is elvégezni. Ezen adattartalmak mind hasznos információkat fognak

szolgáltatni a DI működésének eredményességéről, úgy tekinthető, hogy az információkezelés kiterjedtsége optimális, de a minőségcélokkal való összhangja azonban nem mutat egységes képet, tekintve, hogy a PDCA-ciklus szakaszai sem kiforrottak.

Jelenleg nem azonosítható, hogy hol került az szabályozásra, miként tervezi a DI bevonni a külső és a belső érdekelt feleket az információgyűjtésbe és -értékelésbe. Ez is még megoldandó feladatként jelentkezik a DI számára a működés beindulását közvetlenül követően (vagy akár még azt megelőzően).

Az adatok és információk gyűjtésének és rendszerezésének felelőse a DI titkára, aki egyben a DI minőségbiztosításáért felelős személy és még törzstag is. Ennyi szerepkörnek egy személynél történő összpontosulása már rövidtávon is komoly leterheltséget fog eredményezni, amit a működés beindulását követően minél rövidebb időn belül rendezni szükséges.

Ajánlások *(opcionálisan teljesíthető minőségfejlesztési javaslatok)*

- Szükségesnek mutatkozik az információgyűjtés és -feldolgozás érdekében az adminisztratív kapacitás bővítése, a feladatelosztás tisztázása.

ESG 1.8 Nyilvános információk

Standard: *Az intézmények tegeyenek közzé világos, pontos, objektív, naprakész és könnyen hozzáférhető információkat tevékenységükről, benne képzési programjaikról.*

A DI legfontosabb dokumentumai, amelyeket a Kormányrendelet is előír, megtalálhatóak a honlaptervezeten. A Bizottság ezeket, mivel a DI jelenleg még nem működik, jelszóval védett felületen keresztül ismerhette meg.

A honlaptervezet a jelenlegi formájában tartalmazza az előírt legfontosabb dokumentumokat, azonban nem teljesen világos, hogy miért külön linkeken érhetőek el maguk a szabályzatok és saját mellékleteik. Amennyiben az a cél, hogy a mellékleteket az érintettek külön nyomtatványként is tudják kezelni, akkor talán szükséges lenne ezek számára egy más menüpontot létrehozni. A szabályzatokat pedig célszerű lenne teljes egységükben megjelentetni, továbbá a honlap ezen részein is szerepeltetni az utolsó módosítás dátumát.

Az egyes dokumentumokkal kapcsolatos további megjegyzések Bizottság jelentésének releváns pontjainál szerepelnek,

A honlaptervezet tehát, némileg ömlesztve, szerepeltet minden fontosabb információt, azonban egy szofisztikáltabb menüstruktúra jobban szolgálná az áttekinthetőséget.

Ajánlások *(opcionálisan teljesíthető minőségfejlesztési javaslatok)*

- A jogszabály által előírt dokumentumoknak a mellékleteikkel összeszerkesztett változatainak közzététele a honlapon.
- Ahol releváns, a szabályzat utolsó módosítás időpontjának megjelölése.

- Később, a működés során, a dokumentumok változását követően, a korábbi dokumentumok archivált formában történő elérhetőségét szükséges az esetleges értelmezési kérdések, jogviták elkerülésének érdekében biztosítani.

ESG 1.10 Rendszeres külső minőségbiztosítás

Standard: *Az intézményeket rendszeres időközönként külső minőségbiztosítás alá kell vetni az ESG szerint.*

A DI a MAB-ot kéri fel minőségbiztosítási rendszerének ex-ante értékelésére. A DI a MAB doktori iskolákra vonatkozó akkreditációs eljárásán túl, más külső minőségbiztosítási eljárást jelenleg nem alkalmaz.

Egy jövőbeni nemzetközi akkreditációval kapcsolatban az interjúkon ellentmondó válaszok érkeztek.

III. Látogató Bizottság

A Bizottságot a MAB Testülete 2025. február 21-i ülésén nevezte ki, és a következő tagokból áll:

Elnök: Kő Andrea egyetemi tanár, Budapesti Corvinus Egyetem

Tagok:

Bozóki Boglárka doktoranda, a Doktoranduszok Országos Szövetségének delegáltja, Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem

Erdey László egyetemi docens, Debreceni Egyetem

Miskolciné Mikáczó Andrea egyetemi docens, Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem

Akkreditációs eljárási támogatást nyújtó MAB titkársági munkatárs: Dányi Beatrix referens

Online interjúk időpontja: 2025. április 09.

IV. Mellékletek

IV.1. Feladatmeghatározás

Az Oktatási Hivatal FNYF/1817-3/2024. sz. végzésében a MAB-ot szakértőként rendelte ki a Milton Friedman Egyetemen létesítendő Milton Friedman Gazdálkodás- és Szervezéstudományok Doktori Iskola ügyében.

A MAB az Nftv. 71/B. § d) pontja és a Kormányrendelet 6. § (3) bekezdése alapján új doktori iskolák létesítése esetén, az Oktatási Hivatal felkérésére szakértői véleményt készít a nyilvántartásba vételi eljárás során.

Az értékelés alapja az Európai Felsőoktatási Térség minőségbiztosítási standardjai és irányelvei (ESG), célja a létesítendő doktori iskola fejlesztéséhez történő szakmai segítségnyújtás.

Az akkreditációs eljárás célja megvizsgálni, hogy a doktori iskola az ESG szerint tervezi és fogja folytatni tevékenységét, minőségbiztosítási rendszere folyamatosan nyomon követi, értékeli majd a standardoknak való megfelelést, és aktívan közreműködik az értékelés eredményei alapján a megvalósítást segítő intézkedések, folyamatok kidolgozásában.

IV.2 Akkreditációs interjúk menetrendje

Időpont	Panel	Beosztás	Név
9:00–9:45	Stratégiai tervezés (intézményi szintű tudományos stratégia)	rektor	Schottner Krisztina
		általános és fejlesztési rektorhelyettes (aki a doktori képzésért felelős)	Szatmári Péter
		Egyetemi Doktori és Habilitációs Tanácsa (EDHT), külső tag	Vastag Gyula
		Egyetemi Doktori és Habilitációs Tanácsa (EDHT) elnöke	Neszmélyi György Iván (törzstag)
9:45–10:15	Minőségbiztosítás	intézményi minőségügyi felelős; Akkreditációs, Minőségügyi és Tudományos Bizottság tagja	Laki Ildikó
		DI szintű, minőségbiztosításért felelős személy	Nagy Henrietta (törzstag)
10 perc szünet			
10:25–11:30	DI vezetése, működése	DI-vezető, Multidiszciplináris Kutatóközpont (MRC) képviselője	Tóth Tamás
		törzstagok	Csáki György
			Csernák József
			Bognár Ferenc

Időpont	Panel	Beosztás	Név
			Madlenák Radovan
11:30– 12:15	Infrastruktúra, szolgáltatások	Könyvtár és Médiatár vezetője	Toldi Géza
		HR Kutatócsoport képviselője	Lukácsné Pósn Anna
		E-Learning kutatóműhely	Szegediné Dr. Lengyel Piroska
		Társadalomtudományi Kutatóközpont	Grajczjár István (törzstag)
		Agrárközgazdasági Intézet (AKI), ügyvezető igazgató	Goda Pál
		szakkollégium	nem releváns
12:15– 13:15	szünet		
13:15– 13:45	DI operatív működése	a DI adminisztrátora/titkára (koordinátor)	Nagy Henrietta (törzstag)
		Tudományszervezési Iroda képviselője	Bakonyi László
13:45– 14:15	Oktatók és témavezetők	témakiírók, témavezetők (TV), oktatók (O)	Szeberényi András (TV)
			Lehmann Kristóf (TV)
			Honfi Vid Sebestyén (tanszékvezető, kutatásban is érintett)
			Bartha-Horváth Bálint (TV)
			Káposzta József (külsős, MATE, EDHT külső tag)
14:15– 14:30	EHÖK	Hallgatói érdekképviselet	Kiss Adrienn
			Décsi Gábor
14:30– 15:00	LB zárt ülés		